
PAMFLET
168a

D E
Or

Het
schap
sal ver

Den
maer

Dis
omge
niet in

VVAERSCHOVVINGHE DES PRINCEN VAN Oraengien aende inghesęten ende ondersaten vanden Nederlanden.

PROVERB. X.

Het verwachten der gherechtiger sal blijschap worden / maer die hope der Godlooser sal verlozen zijn.

Den wech des Heeren is des vromē moet/ maer die quaetdoenders zijn bloode.

Die gherechtighe en wort nemmermeer omgestooten / maer die Godloose en sullen niet inden lande blijuen.

PRO LEGE REGE ET GREGE.

M. D, LXVIII.

Llen ende eenen yeghelickẽ Staten/Bisschoppẽ/ Abtẽ/ Prelaten/Raeden/ Heeren/ Edelen/Drossatẽ/ Meyerẽ/ Schouteten/Borchmeesteren/Schepenen/ Rentmeesterẽ eñ Regeerderẽ vanden Lãden/ Steden/Casteelen/ Dorpen eñ Cloosterẽ/insghelijcx den Gemeinschappen/Edelluyden/ Coopluyden/Borgeren/Ingesetenen ende Besitteren vanden goeden huysen eñ plaetsen buyten dẽ goeden Stedẽ/eñ allen anderẽ personen/ vã wat state/ qualiteit oft conditie die zijn/ vanden Prouincien der Nederlãden eñ elckẽ van v besundere voor soo vele het v mach aengaen/eñ dien dese tegẽwordige getoont sullen worden/ wẽschen wy Willem byder gratiẽ Gods/Prince vã Oraengiẽ/Graue van Nassaw/ Catzenelleboghen/ Vianden/ Dietz/ Bueren/Leerdam/ꝛc. Baenreheer vã Breda/Diest/ꝛc. Borchgraue vã Antwerpen eñ Besanchon/ꝛc.eensamentlick

lick de andere onse Heeren / vrienden ende medehulpers in dese tegewordighe onse nootelicke ende rechtueerdige nootweere ende defensie tegen de gewelden / verdruckingen / bloetstortingen / ende ongehoorde tirannien by den Hertoge van Alba met zijnen aenhanghers inden seluen Nederlanden voortgestelt / wt gãtser hertẽ / vrijdõ / ruste eñ versekerheit / eñ aenbieden v lieden eñ elcken vã v nae zijnen staet eñ qualiteit / onsen dienst / vriẽtschap / hulpe eñ bystant metter hulpen Gods ende nae alle onse macht.

Eñ hoe wel het niet noodich en schijnt datmen alhier eñ besundere aen v lieden eenich lãge verhael doe vãden afgrijselijckẽ veruolgingen / vãgen / doodingen / vileinicheden / beroouingẽ eñ veriagingen / die hen niet en hebbẽ vermijt noch alnoch en vermijden dagelijcx aen te rechten de voorsz. onse eñ uwe viãden / iae de gemeine vianden eñ verdruckers / so wel vander eeren Gods eñ zijnẽ heiligẽ salichmakendẽ

woorde/als vã allen den rechten/vrij-
heden/preuilegien ẽ voorspoet des ar
men ellendigen vaderlants / d'welck
corts te voren insulcken fleur ẽ ouer-
bloedicheit geluckich was. Te meer
dat niemãt daer beter afen soude we-
ten te spreken dã ghyliedẽ selue/die on
der hen deerlicke slauernie deselue ge-
buelt/lijdt/siet/hoort ẽ vreest. Noch-
tãs op dat ghy des te bet v eigen wel-
uarẽ ẽ sakẽ soudet begrijpen / hebbẽ
wy der seluer int corte wel willẽ hier
mede doen gedencken ẽ die ter me-
morien weder brengẽ/hoe wel wy de-
sen aengaẽde alreede ons genaechsaẽ
hebben ghequeten/so wel by onse ver-
antwordinge wtgegeuen tegẽ de val-
sche loegenen ons naegegeuẽ / als by
onse verclaringe wtgegaen / op dese
nootelicke defensie wel denckende ẽ
verhopende dat de boecxkens daeraf
geprint tuwer handen ende kennissen
ghecomen sullen zijn.
Inden iersten dan / so houdẽ wy v in-

tich/eñ is elckẽ kẽlick/dat de voorsz. Nederlandẽ van allẽ tijdẽ zijn onderhoudẽ eñ geregeert geweest by huerẽ Princen eñ ouerheeren met alder soeticheit/recht eñ redene/eñ niet anders dan nae wtwijsen vã henne vrijhedẽ/rechtẽ/costuymen/herbrengen eñ preuilegiẽ/aldaer altijts onderhoudẽ/eñ by den inwoonderen des Lants (als sonderlinge liefhebbers eñ voorstanders van hender vrijheit/ eñ vianden van alle gewelt eñ verdruckinge) eertijden van Keyseren/Coningen/ Hertogen/ Grauen eñ Heeren verworuẽ eñ vercregẽ/het onderhout eñ volbue ren vanden welckẽ so wel de Princẽ selue/als ooc de ondersatẽ des Lants van allen tijden hebben moeten aen weerzijden by formelen contracte/be uestigen/eñ ooc by solemnelen eede be sweren/inder vuegen dat ooc de inge setene/mits hen onderhouden wordẽde die selue/alleẽlick tot gehoorsaemheit verbondẽ zijn/het onderhout ooc

van

vanden welcken het lieue Vaderlant hadde gebrocht eñ gehoudẽ in sulcke macht/rijckdom ende voorspoet alsmen ghesien heeft.

Insghelijcx en can men ooc niet geloochenen als heel claer eñ seker wesende/dat vanden beginsel af dat de Landen van Spaengiẽ zijn duer huwelick gecomen onder eenen Heere metten seluen Nederlanden/Eenige groote van Spaengien van ouer vijftich iaren altijt hebbẽ wtgeweest om in eeniger manieren in hen handen te gecrijgen het regiment eñ dominatie ouer sulcken ouervloedigẽ Lant/ om daer te gouuerneren eñ tiranniseren nae hennen appetijte eñ ghelijck sy elders doende zijn. Eñ hoe wel de vrijheden eñ preuilegien des voorsz. Nederlandts/tselue hen altijt belet hebben gehat/nochtans en hebbẽ sy noyt afgelaten om tallen tijdẽ alle oorsakẽ gade te slaen eñ by te brengen om de goedertieren Princen so vele wijs te

 maken

maken dat sy eens daer toe mochten geraken. Het en is ooc niet dã te seer elckerlicken kenlick/hoe dat de Cardinael van Granuelle met zijnen aenhãgeren (misbruickende het geloove ende betrouwen der goeder Princen/ eñ insgelijcx soeckende alleene het gantse regiment ende geweldige dominatie inde selue Landen / om daer duer te versaden hen ambitie/giericheit ende andere passien) voortgestelt hebben so vele verbonden/practijcken/eñ vremdicheden/om onder het dexel van eenen heiligen schijn ende name der Religie / eensamentlick vander hoocheit eñ dienst des Coninex te brengen ende te stellen/so wel de cõscientien als persoonen ende goeden van allen den ingesetenen inde wterste slavernie/ iae om hen te beroouen van allen hen vrijheden / rechten/ ende preuilegien/ Allet inder waerheit tot grooten ondienste van God / vanden Coninck/ ende vanden lande. Tot welcken einde

de zijn voortgestelt eñ bygebrocht so vele vremde nieuwichedẽ/wreede ver nolgingen/bloedige Placcaten/onuerdrachelicke Inquisitie / ouerdringinge der Bisschoppen/ inneminghe der Abdijen/vercondinge des Concilien/ straffe executien der Christenen/ende meer andere ongehoorde vonden teghen de vrijheit des Lants/ eñ wille des volcx.

Niet tegenstaende dat wy eñ meer andere onse Heeren eñ medebroederen (niet anders gesocht hebbende/ noch alnoch soeckende dã den waerachtigen ende geduerigen dienst van God/vãden Coninck/eñ vãden Lãde metter vrijheit eñ voorspoet vanden ondersaten eñ ingeseten) te meer stonden de cõtrarie hebben verclaert/verthoont ende gheraden/eñ altijt gepresen sueticheit bouen strafficheit eñ het onderhout der beloeften bequamer eñ bet gefondeert vonden / dan het breken ende tegencomen des eedts / wt

 oorsa-

oorsake vandē welckē de voorsz. Car-
dinael met zijnen aenhanck/eñ die in
Spaengien met hē verstant hadden/
teghen ons eñ onse voorsz. medebroe-
ders niet alleene eenen grooten haet
eñ nijt sonder redene voorghenomen
hebben/maer ooc met valsche eñ onbe
hoorlijcke practickē eñ aenbrenghingē
de waerheit so weten te verduisteren
eñ verdraeyen/dat den goedertieren
Coninck qualick van alle sakē onder-
richt wesende/heeft gemeint dat onse
getrouwe raden/daden eñ diensten/
oorspronck namē wt eergiericheit/ eñ
zijne goede getrouwe ondersaten ge-
acht voor oproerige / wederspannige
eñ rebelle (hoe wel deen eñ dandere
onwarachtich was) waer duer sy soo
vele ghemaect hebben / dat sy hebben
vercregen toelatinge oft orlof om nae
hen goetduncken daerinne te versien/
Dwelck was het ghene dat sy so lange
gesocht hadden.

Eñ al haddē de voorsz. Inquisitien/
execu-

executien/ mandaten/ veruolgingen/ nieuwichedē ēn voortstellē des voorf. Cardinaels ēn der zijnre (vsurperēde opde hoocheit niet alleen vande Gouuernante/maer ooc vanden Coninck) het lant te voren seer beschadicht ēn vercort ēn een ouergroote menichte der ingeseten ouervallē/veriaecht/ berooft ēn gedoot/ eensamentlick de oude gewoonlicke vrijheit seere gecrocт ēn verhindert. Nochtās heeftmen gesien ēn siet al noch (helaes met grootē hertsweer) heden sdaechs: ēn is te beduchten datmen naemaels noch meer sien sal/ indien het God niet en versiet (so wy betrouwen dat hy doen sal/ ēn wy ons daer toe zijn vuegende na allen onsen wtersté vermogē) hoe grootelick ēn deerlick alle de voorsz. nieuwicheden/ voortstellē/ verdruckingē/ inquisitien/ veruolgingen/ doodingen vangingen/ executien ēn tirannien/ gemeerdert ēn vermenichvuldicht zijn/ Jae alle mēschelickheit te bouē gaen/

sichtent

sichtent dat de voorsz. Hertoge (onder den naem eñ hem deckende mette auctoriteit vanden Coninck) inden seluen landen met zijn Spaens crijchsvolck is gecomē/ insgelijcx hoe dat die selue Lāden wter hoochster voorspoet zijn geuallen inder diepster ellendicheit/ eñ in wat onuerdrachelicker slauernië zijn gecomen de goede ondersaeten/ die te voren goede vrijheit hadden/ iae hoe deerlick aldaer liggen verdruckt ende vernielt metter Religien ende woorde Gods/ ooc de preuilegien ende rechten des Lants.

Eñ want al tselue so notoir is/ soo dunct ons genoech wesen/ dat wy dat in sulcker generaliteit zijn verhalēde/ want wilde men hier vercleren eñ specificeren so vele iammerlicke/ afgrijselicke eñ onmenschelicke verdruckingen/ veriagingen/ aentastingen/ moordingen/ gewelden/ schoffieringen/ confiscatien/ voortroepingen/ bānissementen/ eñ andere ontallicke ouerlasten/

ghe-

gedaen binnen zijnen tijden tegen soo goede getrouwe ondersatē/ het ware om nemmermeer gedaen te hebben.

Jae voor een exemple sal ghenoech wesen in plaetse vā duysēt/dat deselue Hertoge(volgen so wel de costuyme der Tirānen als het voornemen des voorsz. Cardinaels die daer naer hadde gehaect en zijne M. gaerne daer toe gebracht al eer die nae Spaengiē ginck/so hy des doen hope ghecregen hadde/so verre hy de Spaengarden hadde int Lant connen behouden)ter stont tsijnder aencoemste heeft vā meininge gheweest het lant te berooven van allen den meesten Heeren ende voorstaenders desselfs Landts/ die hen altijt getrouwelijck haddē gequeten inden dienste des Coninckx en des vaderlants. Ende want eenige voorsiende sulcken tempeest/ metter hulpen Gods waren in tijts vertrocken ende ontcomen/ so heeft hy soo bedriechelijck als elck wel weet/ aende

andere de handt geslagen/ eñ geuan-
gen genomen twee vanden principael
sten Heeren/te weten zijne ende onse
medebroederen de Grauen van Eg-
mont eñ Hoorne/mitsgaders verschei
den andere Heeren/ Edelmans/ ver-
maren lieden/eñ andere persoonē van
qualiteite / alles sonder eenige voor-
gaēde informatie oft behoorlicke ken
nisse/ de welcke hy oock daernae so ti-
rānelick eñ moordelick alsmen gesien
heeft/ buyten alle ordre vā rechte heeft
doen dooden eñ ombrengen. Daeren-
tusschen en heeft hy ooc gheen minde-
re tirannie gebruickt tegen die eere eñ
goeden der vertrockene/ nadiē hi hen
lichamen in zijn gewalt niet crijghen
en conste/ hebbende de selue so schāde-
lick eñ onrechtueerdelick voortgeroe
pen/gelastert/gebannen eñ alle tghee
ne geconfisquiert/ ghelijckt elcken ken
nelick is/ eñ dit al onder tdecsel van
versierde loegenen/ gelijck de wtgege
uen Justificatien wel bewijsen.

N v

Nv can elck wel bevroeden dat alle dese wreetheden/ bloetvergietingen/ onmenschelicheden eñ tirānien so seer contrarie allen Godlicken/ natüerlicken eñ gescreuen rechten/ iae oock tegen alle de vrijheden/eeden/ contracten/eñ preuilegien des Lants voortgestelt/eñ bedreuen worden/ dat alle de menschen vāder werelt/eñ niet alleen int particulier alle eñ elckerlijcke de Staten/Raden/ Steden/ Casteelen/Dorpen/Plaetsen ende Inwoonderen vādenseluen Nederlāden/maer ooc int generael alle Princen/ Heerē/ Landen/ Steden eñ Personen van buyten tslants/iae mede de Torcken/ Heydenen eñ verre ghesetene des hen behoorden aen te trecken eñ medelijden te hebben/ insghelijck behulpich te wesen om so grousamen tirannie te wederstaen.

Maer bouen al so behoorden alder eerst wel te ontwecken alle de ghene vanden seluen Nederlanden/eñ te ge-

den-

dencken heur gewoonlicke vrijheit eñ voorspoet/mitsgaders genoech te doe ne der verbintenisse eñ geloefte die sy tot hueren Vaderlande hebben/insge lijcx goede achte te slaen opten eedt dien sy gedaen hebben voor het onderhoudt van slants preuilegien / eñ met lijue eñ goede nae allen hen vermogẽ hen wel te quijten eñ tarbeiden om dese ouerdaden te weeren/eñ met contrarie gewelt eñ macht hen seluẽ weder te stellen in hen oude gewoõlicke vrijheit/aengemerct alle wegen van verthooninghen eñ bidden sijn benomen/eñ anders gheene middelen en resteren/naedien dese gemein viandẽ/ die Co.M. wel hebben so verre weten te verblenden/als tot sijnen eenighen sone/ des Lants toecomende Heere/ ghevangen te stellen.

Om waerinne van onser sijden niet te faillerẽ/maer onser eerẽ/eede/ state eñ verbintenisse genoech te doene/eñ nae onsen wtersten vermoghen ons

wel

wel te quiten ẽn te emploieren ter eeren Gods ende tot vorderinghe zijns Godlijcx woorts/oock tot vermeerderinghe der hoocheit/auctoriteit ende name zijns Con. M. eensamelijck om weder in state te stellen/ de vrijhedẽ/ previlegien ẽn voorspoeden der Nederlanden/ insghelijcx om te restitueren/ende hen lant ende goet weder te doen hebben den veriaechden/ gebannen ẽn beroofden/ mitsgaders om te verlossen de geuanghen / gequelde ẽn verdruckte/ẽn daerneffens om te vertroosten ende versekeren de verongelijckte/ghedreichde/bevreesde ẽn generalijck alle de ingesetẽ des Lants/ ende eintelick tot onderhout ende bewaringhe vanden staet/goeden ende vordeelen van eenẽ yegelijcken in zijn qualiteit/ hoocheit ende vrijheit.

Soo hebben niet alleene wy ende andere Heerẽ onse vrienden ende magẽ des Nederlants/ alle het onse daerom gewaecht/maer oock hulpe ende

 by-

bystant versocht eñ verworuen van verscheiden andere onse heeren/vrien den ende geallierde ende zijn allega-der van meininge te emploieren ende daer toe te stellen lijff eñ goet, eñ alle tgene des wy inder weerelt hebben/ om soo heylighen rechtuerdighen goe den eñ nootelijcken voornemen/aen-slach ende noot weere tot eenen goedē einde te brenghen tot waerachtighen dienst van God/vanden Coninck eñ vanden Lande om te handthouden/ de goede ondersaten in hen vrijheyt eñ inde behoorlicke ghehoorsaemheit van zijne M. Insghelijcx om daer tot te verdrijuē de voorś. grausame tyrā-nen/bloetstorters eñ vremdt Orlochs-volck/dwelck volbrocht eñ vastelijck versekert wesende/Sullen wy de aē-genomen wapenen aflaten so ende ge lijck wy in onse voorś.voorgaende de claratie breedere verclaert hebben.

Verhoopende oock ende ons vaste lijck betrawende dat ghylieden ende elck

elck van blieden/ van sijnder sijden
ooc sal gedachtich wesen/hoe hy schul
dich is de sake te voorderen eñ na sijn
wterste macht hem sal stellen om hem
daer in wel te quijten met lijue ende
met goede ende met al dat hi can/soo
zijn eigen vaderlant ende de verbinte
nisse die hy aendē seluen heeft hē daer
toe vermaent/d welck doende/soo ver
sekeren wy v dat ghy aen ons eñ alle
de onse sult vinden alle moegelijck be
hulp ende bystant/Insgelijcx dat wy
v na onsen vermoegē sullen voorstaē
eñ beschuddē van allē verdruckingē/
etingē/roouingen/brantschattingen/
eñ ouerrompelē/die tvolck van Orlo
gen gemeinlick aenrecht / waerinne
wy hopen so goedē ordre metter gena
de Gods te stellē/dat op als versiē sal
wesen/want na dien wy alle dit selue
doen/om de landen ende ondersatē te
helpen/ende verlossen/waer ons seer
leet/dat de selue daer mede verdruct
ende ouerlast werden.

Maer soo ghi wel weet dattet niet mogelijck en is datmē tvolck van Orlogen in goet bedwanck ende ordene houde oft wel emploiere so dz behoort sy en zijn wel betaelt/ ende dattet de redene oock wel wtheischt dat ghylie der ende elck van v/voor v eigen wel uaert ende verlossinghe behulpich v thoont/ende mede contribueert ende helpt veruallen de groote costen/daer toe behoeuēde/die wy alleene niet en connen verleesten soo ghy wel cont be uroeden.

Soo versuecken eñ begeeren wy ernstelijc aen v eñ elck van v/dat ghi elck na zijn macht eñ staet v daer toe schickt/wtreict eñ contribueert op dz by ghebreke van dien so goeden werc niet onder wegen oft onvolbracht en blijue (des wy hopen dat niet en sal) ende vlieden namaels niet en come te berouwen van vwer onachtsaemheit cleinherticheit ende luttel behulpsaē=heit tot uwer verlāgder vrijheit/ Tot

wel=

welcken einde sult ghylieden elck nae sijnen staet moegen seinden uwe ghedeputeerde neffens ons oft de ghene die wy tallen plaetsen daer wy wesen sullen/daer toe sullē committerē metten welcken ghy sult moghen verdragen ende sluyten vander sommen die elckerlick sal by tijden mogen eñ behoozen te bestellen ende besorghen.

Daer neffens oock vlieden met desen opentlicken geschrifte willēde gesen waerschout hebben/dat soo verre by gebreke vā tgene des voorß.is/ ghilieden niet geholpen oft voorgestaen en wort/ eñ vlieder daer ouer eenich ge welt/plonderinge/roteringe oft ande re ongeluc wedervaert/ dat tselue sal toecomen by uwer ende niet by onser schult/ Soo wy anders niet en soeckē dan v te beschudden / beschermen eñ verlossen/mits den welcken wy ons dien aengaēde by desen van nv af wel hebben willen verontschuldingen/eñ entslaen voor God / voorden vader-

lande voor v selfs/eñ voor de gãtsche werelt/op dz ghi namals niet en segt oft v en beclaecht dat ghy in tijts niet en zijt ghewaerschouwet/noch om v eigen weluaren te voren onderricht/ ende verhopende dat ghi dien aengaẽ de sulcken sorghe sult draghen als v seluen noodich is/ Bidden wy Godt dat wy corts vlieden moghen sien weder ghestelt in uwen ouden vrijdom ende voorspoet/Gegeuen in onsen Veltlegher den eersten Septembris 1568.

Ondergheteeckent Guillam de Nassaw.

PRO LEGE REGE ET GREGE.